

Posamezna številka 6 vinarjev.

„DAN“ izhaja vsak dan — tudi ob nedeljah in praznikih — ob 1. uri zjutraj; v ponedeljkih pa ob 8. uri zjutraj. — Naročnina znaša: v Ljubljani v upravnistvu mesečno K 1'20, z dostavljanjem na dom K 1'50; s pošto celoletno K 20.—, polletno K 10.—, četrtletno K 5.—, mesečno K 1'70. — Inozemstvo celoletno K 30.—. — Naročnina se pošilja upravništvu.

Telefon številka 118.

DAN

NEODVIŠEN POLITIČEN DNEVNIK.

Posamezna številka 6 vinarjev.

Uredništvo in upravnistvo:
Učiteljska Tiskarna, Frančiškanska ulica 34.

Dopisi se pošiljajo uredništvu. Nefrankirana pisma se ne sprejemajo, rukopisi se ne vračajo. Za oglaševanje plača: peti vrsta 15 v, osmrtnice, poslana zahvale vrsta 30 v. Pri večkratnem oglaševanju pust. — Za odgovor je priložiti znamko.

Telefon številka 118.

Volitev v trgovsko in obrtniško zbornico za Kranjsko.

Kandidatje nar.-napred. stranke so:

Za srednjo trgovino

(rdeče glasovnice):

Viktor Rohrmann, trgovec in posestnik, Ljubljana,

Feliks Urbanc, trgovec in posestnik, Ljubljana.

Josip Perdan, trgovec in posestnik Ljubljana.

Za malo trgovino

(modre glasovnice):

Ivan Korenčan, trgovec v Ljubljani,

Ivan Kostevc, trgovec v Ljubljani,

Josip Kraigher, trgovec v Postojni.

Za veliko obrt

(rumene glasovnice):

Ivan Bonač, tovarnar in posestnik v Ljubljani.

Za srednjo obrt

(bele glasovnice):

Ivan Rakovec, tovarnar in posestnik v Kranju,

Ivan Schrey, pekar in posestnik v Ljubljani,

Fran Kaver Stare, sobni slikar in posestnik v Ljubljani, Sodna ulica.

Lavoslav Bučar, gostilničar in posestnik, Kostanjevica.

Za malo obrt

(zelene glasovnice):

Engelbert Franchetti, brivski mojster v Ljubljani.

Opozorjamo, da morajo ženske volilke v eni ali drugi volilni kategoriji, ki nimajo po obrtnem redu postavljenega upravitelja — kar je redek slučaj — same podpisati glasovnico, poleg njih pa tudi kak moški pooblaščenec, ki mora svojemu podpisu dostaviti: pooblaščenec. Tak pooblaščenec more samo za eno volilko podpisati.

Nemški živelj v Trstu in Slovenci.

Trst, 11. februarja.

Edini res odločilni in vstrajni koraki centralne vlade so germanizacija in lahko pač smelo trdimo, da je nemški most do Adrije menda edina jasna pot naših državnih faktorjev, ki ga zidajo sicer tihotapsko proti slovanški večini Avstrije, vendar ga grade vstrajno — iz državnih sredstev in proti zdravim potrebam.

V Ljubljani je c. kr. centralna vlada postavila nemško gimnazijo, upeljala je nepotrebno nemškega deželnega šol. nadzornika; v

Trstu je pa pozitivno dejstvo, da prevzame bankrotni licej mariborskih nun, da v njem otvori zopet novo ekspozituro za utrjevanje nemškega življa, ki ga pa umetno hoče forsirati — iz otrok slovenskih staršev.

Za manjšine skrbi naša vlada le v tem slučaju in v takih krajih, kjer ni nič nemškega življa; skrbi pa umetno na ta način, da s slovenskim otroci polni šole z nemškim učnim jezikom.

Fakt je, da v Trstu Nemcem pravzaprav sploh ni nič; fakt pa je tudi, da je vlada do popolnosti razvila že nemško šolstvo v Trstu; a tudi to je fakt, da bi to nemško šolstvo brez slovenskih otrok že davno zamrlo! Vlada ustanavlja nemške šole za Slovence!

Nemci imajo danes v Trstu popolno ljudsko šolstvo, t. j. drž. ljudsko in meščansko šolo na Piazza Lipsia in Via Fontana. Izrečemo samo golo dejstvo, da se ti dve šoli brez slovenskih otrok ne bi mogli širiti.

Naravnost tihotapska je pa pot in taktika, kako c. kr. vlada ustanavlja nemške šole v Trstu. Tako na pr. je kar na tih odprla letos v ulici de Amicis en razred kot paralelko šoli na Lipskem trgu in javna tajnost je, da ima ta bodoča samostojna tretja drž. ljudska šola v Trstu le namen, poloviti v svoje mreže otroke slovenskih železničarjev, ki bivajo v večini onega okraja.

Ne bi imeli nič proti dobrodelnosti države, če ne bi ista država, ki meče stotisoče v nemške šole po nepotrebnem, ne zanemarjala slovensko manjšino v Trstu, da 60.000 Slovencev ne preskrbi niti ene polne državne šole.

Tendence vlade so očitne in za 5 podražljivih učnih moči na C. M. šoli v Trstu, ki naj služijo 60.000 Slovencev, je dala Nemcem kompenzacijo, ga plačuje istočasno štiri učne moči na šoli nemškega »Schulvereina« v Škedenju. Ta šola je imela za 62 učencev štiri razrede in od teh učencev tudi nad polovico Slovencev in tudi to je javna tajnost, da je ta nemška šola ustanovljena za Slovence.

Poleg meščanskih šol daje vlada Nemcem v Trstu tudi srednje šole. Nemci imajo danes v Trstu eno popolno gimnazijo starega tipa, ki šteje s paralelkami štirinajst razredov. Poleg tega imajo eno realno gimnazijo s tremi razredi, ki se pa širijo in izpopolnjuje to šola s pomočjo otrok slovenske narodnosti.

Fakt je, da obiskuje te gimnazije več slovenskih otrok nega nemških in resnica je, da so nemški otroci na tej šoli v manjšini nasproti otrokom slovenske narodnosti in vendar je učni jezik nemški in učno osobje skoro izključno nemške narodnosti.

To je že nasilje, ki ga počenja c. kr. centralna vlada nad slovensko manjšino v Trstu, da protežira Nemce, ki jim niti občevalni jezik uradno ni priznan v Trstu.

V zadnjem času je pa vlada dala mariborskim šolskim sestram kar milijon kron za poslopje, v katerem so imele one dosedaj licej, da v njem namesti nemško gimnazijo in spravi nemško šolstvo zopet pod novo streho.

O razmerah, ki vladajo na gimnaziji in o križevem potu slovenskega dijaka na njej, bomo še posebej govorili, da še jasneje pokažemo krivice, ki jih je kriva in jih povzroča vlada tržaškim Slovencev.

»Piccolo« pravi, da je najnovejši čin vlade atentat na italijansko posest in italijanski značaj Trsta; mi pa trdimo, da je to še vse večje izzivanje in je to še večji atentat na Slovence v Trstu, ker je to predmet špekulacija

c. kr. vlade, da preračuna obstoj nemške gimnazije s slovenskimi otroci.

Slejkoprej se morajo slovenski poslanci zavedati, da imajo za ta politična dejanja vlade napraviti obračun na Dunaju in če potreba tudi potem najostrejšo opozicijo izvajati Slovencev v Trstu meščanske šole in poleg njih popolno realno gimnazijo.

To niso predzre zahteve, temveč to je najmalenkostnejša zahteva, ki jo tržaški Slovenci lahko stavijo na vlado z ozirom na njih število in napredek v Trstu.

Manifestacija odpuščenega delavstva v Pragi.

Praga, 10. februarja.

Že na vse zgodaj je bilo opaziti po praških ulicah v četrtek živahno gibanje, kjerkoli se je zbiralo delavstvo, da demonstrira proti krvosom delavstva. Václavské namesti je bilo živo kot na mravljišču; na tisoče gledalcev je delo ob straneh spalir, ko se je začel sprevod premikati. Tih — brez vsakega krika — je manifestiralo delavstvo za svoje pravice.

Pred sprevodom sta nosila dva delavca velik napis na rudečem platnu z belim napisom: »Isme napadeni — branimo se«. (Smo napadeni — branimo se.)

Takoj za napisom so stopali narodno-socialno-demokratski poslanci: br. Klofač, sodr. Nemec, br. Choc, sodr. Jirasek, sodr. Hautek, br. Vojna, br. Štriberny, br. dr. Hübschmann, sodr. Jaroš, sodr. dr. Šmeral, v sprevodu pa sodr. Sveceny in sodr. Modraček.

Z udeležbo narodno-socialnih poslancev in socialno demokratičnih v sprevodu, se je najlepše pokazala solidarnost delavstva, dasi so si programatični in načelni nasprotniki med seboj, vendar veže gospodarska nit socializma obe struji. Iz tega je pač razvidno, kako nesmiselno počenja slovenska soc. demokracija, ko se je brezpogojno udinjala nemško-šovinističnim dunajskim sodrugom.

Za poslanci so korakali osiveli starčki a za njimi so stopali v šesterostopu ostali odpuščeni delavci. Po Prikopecu, koder se je sprevod pomikal je bilo navzočega na tisoče občinstva, ki so opazovali ta ne vsakdanji pojav.

Udeležba pri sprevodu je bila ogromna. Brez pretiravanja se lahko reče, da je bilo 12.000 ljudi.

Na Josefskem namesti se je sprevod ustavil in ob največji napetosti in grobni tišini razvnela je glas poslanca sodr. Jaroša raz — slučajno tam stojičega — avtomobila:

»Delavci, prijatelji, odpuščeni! Danes ste z vašim mirnim in dostojnim vedenjem pokazali široki češki javnosti te tisoče brezpravnega, odpuščenega delavstva, katero ni hotelo skloniti tilnika suženjstvu. Danes ste pokazali vašim delodajalcem, da so njihove trditve, kar se tiče vaše zadovoljnosti in blagostanja, neresnične. Današnja vaša manifestacija je velikanska, a bode še večja, ko pride delavstvo na ulico s svojimi ženami in otroci. Ne more se določno izjaviti, kako dolgo bo trajal naš boj, a delavstvo bo v njem vstrajalo v pravem bratstvu in solidarnosti do popolne zmage. Edino od delodajalcev je odvisno, kako dolgo naj traja boj in sicer s preklonom neprimerne delovnega reda. Nočeno boj za vsako ceno in smo pripravljeni pogajati se, ako bodo tudi gospodje deloda-

potrebne svojih dobrih snov. Mnogo, mnogogo dela je sedaj. Turško tiranstvo je že neznošljivo in razjarjenost v narodu je dosegla vrhunec. Vi ostanete pri nas, gospod Kraljič; ta vas nihče ne pozna; skupaj hočeva delati, kaj ne?« je govoril živo in ognjeno Kraljič.

»Takšen je tudi moj namen, oče Vicencij.« »Jutri se pomeniva obširneje... Tu ste povsem na varnem. V tej celici sem skrival tudi Levskega. Sem kaj ne pride nihče... ljudje se bolj boje strahov nego ljudi. Lahko noč!« konča dijakon šalivno, odhajaje.

»Lahko noč tudi vam, oče!« reč Kraljič ter zapre za njim duri.

Urno se je oblekel in večerjal. Nato se je vlegel ter ugasnil svečo, toda dolgo se je prevračal semtertja na postelji predno se mu je spanec vsedel na trepalnice. Globoki spomini so vznemirjali njegovega duha. Prišli so mu na spomin vsi pretresljivi prizori in slike te noči z odurno in kruto jasnostjo... To tajno mučno stanje je trajalo dolgo. Končno je zmagala priroda: njegove do skrajnosti izčrpane telesne in npravnstvene moči so podlegle neodtegljivi potrebi spanja. Zaspal je. Črez malo časa pa se je zdramil ter odprl oči. Čul je, da nekdo hodi po veži s težkimi in počasnimi koraki. Na to se je oglašilo petje podobno tuljenju. Koraki so se bližali in čudno petje je postajalo glasnejše. Kraljič si je mislil, da to petje prihaja od daleč in da le vsled vladajoče tišine se mu dozdeva ono bližnje in popačeno. Toda ne, koraki so se oglašili zelo jasno v veži. Tu se nakrat pojavi pred okni temna postava in kuka v celico. Kraljič strepetaje, izbulji oči ter z grozo opazi, da postava dela kljukaste nespretnosti znake, z rokami, kakor da bi klicala. Vse to se je dalo dobro opa-

jati pripravljeni izpolniti zahteve delujočega ljudstva. Želimo, da vzdrži delavstvo tudi nadalje dosedanja disciplino, organiziran in zavezen delavec ne sme dati priložnosti k otežkočenju današnje borbe. Čut solidarnosti je imel po štirinajst dnevnem boju najboljši uspeh, kar bo gotovo uplivalo na nadaljni razvoj boja, četudi bi trajal isti pol leta. Njegova izjava, katero je storil za socialno demokratično stran-ko, je bila večkrat prekinjena z burnim odobravanjem. Končno prosi za miren razhod.

Kot drugi govornik je nastopil poslanec br. Štriberny, ki je viharo pozdravljen izvajal približno tako:

»Prišli ste, da protestujete proti brutalnemu napadu od strani zveze bogatih fabrikantov, kateri ni bil naperjen le proti vam, ampak v prvi vrsti proti organizacijam delav. slojev. Prišli ste, da protestujete v imenu svojim in v imenu tisočih vaših ubogih rodbin. Tisti, ki so računali z razporom v delavskih taborih, so se temeljito zmotili. S svojim dejanjem združili so nas v skupen boj in iz te situacije vzrastla je spontano ona krasna delavska solidarnost v gospodarskih bojih, katera nam je porok do zmage. Javnost naj se danes prepriča o opravičenosti našega boja, do katerega smo bili prisiljeni. Danes popolne se bo nadaljevalo v pogajanjih. Vsprejeli bi z veseljem mir, ker si ne želimo maščevanja. Naj ne bo niti zmagovalcev niti premaganih, a v slučaju odklonitve pa smo pripravljeni na boj — boj brezobziren do končne zmage!

Po teh besedah so zopet sledile viharne ovacije govorniku in burno odobravanje.

S tem je bil uradni prevod končan in ljudstvo se je polagoma začelo razhajati.

Vključ tako velikanskim množicam občinstva se red nikjer ni kršil, kar je posebna zasluga policije, ki je ostala — doma.

SPLOŠNI PREGLED.

Potovanje kralja Nikite v Petersburg. Ko se je nepričakovano razširila vest o potovanju črnogorskega kralja Nikite v Petersburg, smatralo se je splošno, da ima to potovanje veliko politično važnost. Njegovo bivanje v Berlinu se je spravljal v zvezo z dogodki na Balkanu in trdilo se je, da hoče dobiti Nikita imprimatur za črnogorsko politiko. Tudi sami ruski listi so v začetku pisali, da je prisotnost črnogorskega kralja v Petersburgu v zvezi z dogodki na Balkanu. To vest pa najodločneje demantira ruska vlada. Potovanje kralja Nikite je samo čin politične kurtiozije in nima nikakega političnega ozadja. V ruski diplomaciji se splošno sodi, da mir na Balkanu ni tako ogrožen, kakor se splošno slika, ker so se razmerja balkanskih držav do Turčije v zadnjem času precej zboljšale, kar dokazuje, da se je začelo vendarle upoštevati stremiljenje »o medsebojnem zbliznanju, ki bi slednjič privedlo do tesne zveze balkanskih držav. Zato pa nima in ne more imeti to potovanje nikakega političnega ozadja. Pa še nekaj je, kar je zanimivo na tem potovanju. Ni še dolgo tega, ko je črnogorska vlada razglasila obstanek nevarne revolucije narnne struje, ki preti obstoju monarhije in dinastije. Toda odhod Nikite dokazuje, da so bile te vesti le politična taktika raznih Tomanovičev, ki čutijo, da je njihova moč vsled vedno se prebujajoče narodne svesti v Črni gori jako omahljiva in da je njih vlada le še vprašanje časa. Nastičev danes ni več, zato se je ta afera

ziti v nočni polutemi. Kraljič ni odtegnil svojih oči od okna. Zdelo se mu je, da ima tajnostna postava podoba umorjenega Emeksi-za-Pehlivana. Zazdelo se mu je, da so to sanje, in drgnil si je oči. Postava se ni umaknila od okna, marveč je gledala notri.

Kraljič ni bil babjevočen, vendar ta prazna stavba s svojo mrtvo gluho in grobno tišino ga je nehote napolnila s strahom. Prišlo mu na um šaljive opomnje dijakonove o strahovih in volika tesnoba in strah se ga polasti. Toda kmalu se jame sramovati sam pred seboj. Otipavši svoj revolver, vstane, odpre duri in stopi bos v vežo. Tajna visoka postava se je zopet sprehajala in kaj čudno prepevala. Kraljič se ji drzno približa. Popevajoče strašilo, namesto da bi se skrilo, ali postalo nevidljivo, kakor se dogaja v povestih, je preplašeno zatulilo, kajti tudi Kraljič je bil podoben strašilu v svojih belih spodnjih hlačah, ki mu jih je dal dijakon.

»Kdo si?« vpraša to novo strašilo starejšega ter ga pograbl za prsa.

Nesrečnej je onemel od strahu. Samo križal se je ter izbulil oči in vrtel z glavo kakor blazen. Kraljič je spoznal, da ima opraviti z blaznim in spustil ga je.

Vicencij je bil pozabil poprej povedati go-stu, kakšne običaje ima njihov krotki blazni Muncó, ki živi že več let v samostanu. Bil je to oni tuj človek, ki je videl, ko sta z mlinarjem zakopavala Turka.

IV.

Zopet pri Marku.

Ko je Marko sinoči po Kraljičevem begu odprl duri, srečal se je na pragu z on-bašijem in njegovimi »zaptijami«, ki so previdno silili v sobo.

LISTEK.

Pod jarmom.

Roman iz bolgarskega življenja pred osvoboditvijo.

(Dalej.)

»Stric Stojan, ali si ti? Kaj iščeš tukaj?« »Daj mi, dijakon, ključ od vrat, pa ti povem. Ali si sam?«

»Sam sem. Vse spi. Tu ga imaš.« Mlinar zgine v senci, pa se črez trenutek vrne ter popelje Kraljiča in hčerko v notranje dvorišče, na kar zopet zapre vrata.

Na velikem dvorišču, kamor so bili prišli je bilo tiho. Samo voda je po žlebu enolično in zaspno žuborela in dramila tišino. Mračni hodniki, gluhi in brez življenja, so se razprostirali okrog dvorišča. Črne ciprese so tajnostno pobešale svoje vrhove, kot nekeke orjaške prikazni. Djakonova celica se je odprla in ponočni gostje so stopili vanjo.

Djakon, še mlad človek, živega lica, s črnimi, razumnimi očmi ter še z deviško brado, je prijateljski pozdravil Kraljiča, katerega je že poznal iz kratkega pojasnila stričevega. Z začudenjem in spoštovanjem je gledal junaka, kateri je slično piščetam ugonobil oba lopova ter rešil strica in njegovo hčerko. Pošteno srce dijakonovo je videlo v njem ne le zgolj blagorodnega človeka, marveč tudi junaka. Stric Stojan mu je v naglici in globoko ganjen pripovedoval kaj se je pripetilo v mlinu ter se zahvaljeval svojem rešitelju. Vicencij je zapazil, da je gost zelo utrujen in bled in predložil mu je uslugo, da ga povede v čumnato,

kjer bo prenočil. Šla sta torej. Djakon s culjo, v kateri je imel obleko in večerjo pod pazduho, je korakal naprej in ko sta prekoračila zaspno dvorišče, sta dospela k stopnicam nasprotnega, trinadstropnega »pavlača« in začela korakati navkreber. Skozi vežo in preko drugih stopnic sta dospela v gorenje nadstropje. Dasiravno sta stopala tiho, so vendar škripala tla pod njunimi nogami, kakor se to sploh čuje v vsaki prazni leseni stavbi. Vicencij je prižgal svečo in razsvetlil sobico, v katero sta stopila. Prazno in dolgočasno je bilo v njej; edino polhištvu, ki je bilo v njej, je bila postelj s slamnico in posoda z vodo. To zavetje je bilo bolj podobno ječi, toda Kraljič za to pot ni mogel želeiti nič boljšega. Ko sta se pomenila nekoliko o dogodku v mlinu, pripravljali se je dijakon na sles.

»Vi ste utrujeni in potrebujete čim prej miru. Raditega vas ne bom dalje nadlegoval in mučil s vprašanji... A tega tudi ni treba. Junaško vaše dejanje v nocojšnji noči mi je povedalo vse... Jutri se zopet vidiva in že sedaj vam govorim: ne bojte se ničesar. Vicencij je vam pripravljen na službo... Lahko noč!« pri teh besedah mu je podal roko v slovo.

Kraljič jo prime in je ne izpusti »Ne«, reče, »vi ste mi skazali gostoljubje ker ste se izpostavili v nevarnost. Treba vam je vedeti, kdo da sem. Imenujem se Ivan Kraljič.«

»Ivan Kraljič, prognanec? Kdaj so te izpustili?« ga vpraša začuden dijakon.

»Da so me izpustili? Ušel sem iz diarbekrske trdnjave. Ubežnik sem.«

Vicencij mu vneto stisne roko in ga pozdravlja.

»Pozdravljen mi bodite, boj Kraljičev, vi ste mi sedaj še ljubši gost in brat. Bolgarska

tudi tako hitro končala, sicer bi imeli gotovo zopet tako žalosten proces, kakor je bil zadnji cetinski, katerega žrtve umirajo po podgoriških kasematah!

Rešitev ministrske krize v Srbiji pomenja popoln uspeh politike staroradikalcev, ki so se pod spretnim vodstvom Pašića organizirali v močno in enotno stranko, ki si upa podvzeti boj proti vsem drugim strankam in frakcijam. Z rešitvijo krize je kralj tudi dokazal, da priznava umerjeno politiko staroradikalcev. Mladoradikalci pa so doživeli popoln poraz, kateri bo našel tudi svoj odziv pri skupštinskih volitvah, ker je nedvomno gotovo, da izgube mladoradikalci radi svoje nesmotrene politike in parlamentarne taktike večino svojih mandatorov. Vrh vseh pa vlada v stranki sami oster spor, večina je nezadovoljna z vodstvom stranke, ki ga reprezentirata Ljuba Stojanović in Milorad Drašković. — Z imenovanjem Milovanovića pa se ni rešila samo kriza, politična situacija se je v mnogo spremenila, a to le zboljšala. Zato pa vlada tudi ne razpusti skupštine, temveč hoče rešiti še nekaj važnih predlog. Ker upa, da bo razpolagala v skupščini z močno večino, ako bodo pa mladoradikalci skušali ovirati redno delovanje, tedaj vlada razpusti skupščino in nove volitve se bodo vršile v znamenju boja proti mladoradikalcem, katerih poraz bi prinesel v srbsko javno življenje mirno in trezno delo v notranji politiki, resno in dostojanstveno zunanje zastopstvo. Tega Srbija potrebuje in Milovanović je politiški diplomat, ki bo znal doseči to in izvajati.

DNEVNI PREGLED.

Opozarjamo vse volilce v trgovsko in obrtno zbornico, posebno one po deželi, da pošljejo glasovnice naravnost tajništvu nar. napr. stranke. Če pa že pošljejo glasovnice na zbornico, tedaj pa morajo zunaj na glasovnico napisati svoje ime, ker so brez označenega imena odposilatelja vse glasovnice neveljavne. V slučaju pa, da pošljejo glasovnico v kuverti, mora zunaj na kuverti biti napisano ime volilca drugače je glasovnica neveljavna. Zaupnike političnih društev v Ljubljani in po deželi pa pozivljamo, da TAKOJ pošljejo vse legitimacije oz. glasovnice na tajništvo narodno-napredne stranke oz. pisarni dr. Novaka v Ljubljani.

Kako se podpisujejo glasovnice za trgovsko in obrtno zbornico? Opozarjamo, da morajo moški volilci sami podpisati glasovnice tam, koder je naznačeno: Podpis volilca. — **Ženske volilke** morajo ravno tako same podpisati glasovnice, ako nimajo po obrtnem redu postavljenega upravitelja. Ako imajo upravitelja, podpiše ta in pristavi k svojemu imenu »upravitelj«. Ako pa ženske volilke nimajo upravitelja, podpišejo, kakor zgoraj omenjeno same, zraven njihovega imena pa mora podpisati kak moški, ki mora svojemu podpisu dostaviti: **Volilni pooblaščenec.** — Dobro je, ako je tisti moški, ki podpiše žensko glasovnico, tudi volilec v trgovsko in obrtno zbornico, vendar je lahko tudi vsak drugi moški, paziti pa je, da je dotični moški izpolnil 24. leto. **Vsak moški sme podpisati samo eno glasovnico.** Osebe, ki ne znajo pisati, morajo napraviti pred svoje ime, ki ga kdo podpiše, križec, podpisati se morata zraven še dve drugi priči, ki morata biti stari 24 let.

Kranjski Nemci in nemškutarji se silno vsele, da bo danes njihov voditelj protestant dr. Ambrožič nesel njihove glasovnice na volišče trgovsko-obrtno zbornice in jih oddal izpolnjenosti s slovenskimi klerikalnimi kandidati. Mi se tej lepi zvezi smejimo, še bolj se ji bomo smejali pa jutri, ko jih bo dobila nemško-klerikalna zveza skupaj po grbi. Klerikalnim kandidatom tudi nemški glasovi ne bodo ničesar zalegli.

Z barvo na dan! Klerikalci vedno in povsod povdarjajo kak prijatelj Ljubljancov da so. Noben pameten človek jim seveda tega ne verjame. Sedaj pa pride zopet čas, ko bodo tudi najbolj zabiti klerikalni pristaši v Ljubljani lahko spoznali klerikalno neodkritosrčnost. **130.000 kron letnega prispevka za državno policijo naj da Ljubljana.** Klerikalci pa bodo v deželnem zboru o tem odločili. Če bodo torej ljubljanski obrtniki, trgovci, delavci, urad-

»Kaj se tu godi, Marko čorbadži?« ga je vprašal on-baši.

Marko mu je mirno pojasneval, da se tu ne godi ničesar, da se samo plašni služabniki nekaj videli. On-baši se je s takšnim pojasnilom rad pomiril ter se vrnil nazaj, hvaležen, da se je izognil nekakšnih spletk. Uprav ko je Marko zapiral duri, priteče njegov sosed.

Gecmiš ola*, baj Marko.

one, ki se ušli nevarnosti.

»O, Ivanči, pojdi le v sobo, napijeva se kave.«

»Dobro večer, baj Marko. Ali je že odleglo Asenču«, se oglaš med tem visok mladenič, ki urno priteče po srednji ulici.

»Ti si, dokler pojdi le pojdi« in Marko popelje oba v sobo, katro sta osvetljevali dve »spiermocetovi« sveči v medenih svečnikih.

Ta soba, odločena za goste, je bila mala, vesela in tiha. Oprema in zalšana je bila po tedanjem, preprostem okusu, ki je običajen še sedaj v nekaterih poljskih mestih. Tla se bila pokrita s prižasimi preprogami tako tudi oba »minderer«; z rdečimi preprogami a vse to je bil domač izdelek. Poleg ene stene je stala železna peč, v kateri so kurili pozimi, pa je tudi po leti niso odstranili, ker je služila sobi za okrasje. Njej naproti v »kunostazi« (pravzaprav ikonostaz, prostor za svete podobe), kjer je gorela svetiljka, so stale podobe, za katerimi je bilo videti podobe iz Svete gore, darove pobožnih božjepotnikov.

* Izraz veselja, s katerim pozdravljajo ** Zofa, narejena iz lesa.

(Dalje.)

niki in drugi meščani še težje prenašali breme raznih doklad in davkov, potem naj se zahvalijo zanje klerikalcem. Če dr. Gregorič kot načelnik ljubljanskega vodstva S. L. S. nima moči, da bi pridobila deželnozborsko večino, da sprejme le tako vladno predlogo, ki bo Ljubljano popolnoma oprostila vsakega večjega prispevka za državno policijo potem najboljša stori, da se preseli s celim ljubljanskim vodstvom S. L. S. v Gornje ali pa kam drugam. V Ljubljani mora potem vsak klerikalni slepec uvideti, da je dr. Gregorič res le slamat mož, ki ima to posebno čast, da lahko predseduje ljubljanskemu vodstvu **Stranke ljudskih sleparjev.** Zato rej S. L. S. le z barvo na dan!

Dnevni red VIII. seje deželnega zbora kranjskega dne 13. februarja 1912 ob pol 10. dopoldne. 1. Naznanila deželnozborskega predstva. 2. Poročilo deželnega zbora o nekaterih spremembah zakona o šolskem nadzorstvu. 3. Poročilo finančnega odseka o deželnem proračunu za leto 1912. 4. Poročilo upravnega odseka o samostalnem predlogu zaradi otvoritve novih postaj in postajališč na Dolenjskih železnicah. 5. Poročilo kmetijskega odseka: a) o uravnavi Kamniške Bistrice; b) o načrtu zakona glede dolžnosti za vzdrževanje ograj; c) glede načrta zakona o izboljšavi pašnikov. 6. Poročilo finančnega odseka: a) o prošnjah vodstva deklškega sirotišča bar. Lichtenthurnove v Ljubljani za draginjsko doklado in za podporo v odplačilo dolga za šolsko poslopje; b) o prošnji oskrbnika Jeranove dijaške mize v Ljubljani za podporo; c) o prošnji avstro-ogrskega pomočnega društva v Aachnu za podporo; d) o pobiranju 149 % doklade po davčni občini Kal v krajini občini Šmihel pri Postojni; e) o pobiranju nad 100% doklade v občini Sv. Križ pri Kostanjevici. 7. Poročilo personalnega odseka o raznih prošnjah in osebnih zadevah.

Osebnosti. Stavbni svetnik Leon Bloudek pride iz Novega mesta v Ljubljano, višji inženir Hanuš pa iz Ljubljane v Novo mesto.

Nemci kulturno napredujejo v Trstu. Precej vznemirjenja v slovenskih krogih v Trstu vzbuja protežija Nemcev od strani vlade. Najjasnejše se kaže dvojna mera, ki jo ima vlada za Slovence in Nemce povsod, če se napravi paralelo dobrot vlade Slovincem in Nemcem v Trstu. Kakor čujemo, streme Nemci tudi po lastnem okr. šol. nadzorniku za Trst in je vlada že skoro pripravljena ugoditi nemški zahtevi. O protežiji Nemcev in sicer krivični protežiji za Slovence, pa jasno govori članek v današnji števil. našega lista, na katerega posebno opozarjamo naše čitatelje.

Brigada s sedežem v Tolminu se ustanovi že na bližnjo pomlad. Tolminci bodo imeli od pomladi toliko vojaštva, da ga bo kar mrgolelo. Sicer jim nese, cene zemljišč in hiš so vzrasle, a bati se je, da ne bo več toliko letoviščarjev, ker ni prostora in onega lepega miru, ki je bil poprej.

Avtomobilski načrti, ki jih imajo Notranjci in Goričani, so nekoliko zaspali. O zvezi Postojna-Gorica ni več mnogo slišati, dasi ste se zanj potegovali kar dve skupini interesentov. Tudi o zvezi Logatec-Ildrija-Sv. Lucija se čuje, da je ne bo. Minoli sneg je bil prav neprijeten avtomobilistom. Komaj ga je bilo 15 cm, že so morali prenehati z vožnjo, ker so začela kolesa drseti in so izgubila oporo.

V Trzinu na Primorskem naglo narašča številu Slovencev. Posebno velja to, odkar v ladjedelnicah ne nastavlja več laških podanikov. Nujno potrebni so tržiški Slovenci šole in vrta. Ali bi »družba sv. Cirila in Metoda« ne mogla tu pomagati? Ali bi se ne mogla »družba« kje razbremeniti? Morda v Jesenicah in na Savi, kjer imamo vendar sigurno slovenske občinske zastope. Če bodo v takih krajih jemali od »družbe«, kaj potem ostane za mejo?

Znamenito priporočilo. Trgovca R. Miat v Kopru rzošilja po Kranjskem cenik svojega blaga. Mož prodaja vino, kavo, olje in druge take stvari, ima pa tudi v zalogi neko posebno stvar. V ceniku se priporoča doslovno tako-le: »Bei den gegenwärtigen hohen Kaffee-Preisen mache ich besonders auf di seit 1887. unter den Namen Londoner Kaffee eingeführte und allgemein bekannte Ersatz - Kaffee - Mischung aufmerksam. Viele tausende Anerkennungsbriefe von 10 bis 20 Jahre alten Kunden!« Da je ta Miatijeva cikoria porabna samo za pse, to že verjamemo, ali da bi pisali 10 do 20 let stari psi priznavala pisma, to pa pač verjamejo samo izredninci v Kopru.

Iz ljudsko šolske službe. C. kr. okr. šolski svet v Logatcu je imenoval mesto obolele učiteljice gdčne Alojzije Baebler-Delak praktikan-tinjo gdčno Milko Baebler za suplentinjo na ljudski šoli v Žireh. — C. kr. okr. šol. svet v Radovljici je imenoval mesto obolelega učitelja g. Franca Ketteja praktikan-tinjo gdčno Kornelijo Črnelj za suplentinjo na ljudski šoli na Kor. Beli.

Gozdarji in gozdnovarstvo in tehnično pomožno osebje imajo vložiti svoje prošnje za pripust k državnim preizkušnji za lovsko in lovskoparstveno službo do 31. marca t. l. pri dotičnem političnem dež. oblastvu, ki je po stalnem stanovanščiku dotičnika pristojno, za Kranjce torej pri C. kr. dež. vladi v Ljubljani.

Mojsterski kurz za zidarje se vrši na C. kr. drž. obrtni šoli v Ljubljani tekom poletnega tečaja t. l. in sicer od 15. aprila do 15. julija. Tečaj je namenjen takim absolventom stavbno-obrtno šole, ki stoje neposredno pred skušnjo za zidarskega mojstra in žele še posebej pripravljati se za to skušnjo. Kurz se vrši samo tedaj, ako se javi primerno število udeležencev. Zglasiti se je do 15. marca pri ravnateljstvu obrtne šole v Ljubljani.

Jamski muzej v Postojni. V svrhu zgradbe mednarodnega jamskega muzeja je podelilo C. kr. ministrstvo za uk in bogočastje stavbenemu odboru državno podporo v znesku kron 20.000.

Dražbeni oklic. Pri C. kr. okr. sodnji v Radečah se vrši dne 10. aprila t. l. dop. ob 9. uri v izbi št. 4 dražba zemljišča vl. št. 195. kat. obč. Radeče, obstoječega iz pritične hiše, svinjaka in vrta. Nepremičnini, ki jo je pro-

dati na dražbi je določena vrednost na 7000 K. Najmanjši ponudek znaša 4667 K; pod tem zneskom se ne prodaja. — Pri C. kr. sodnji v Višnji gori se vrši dne 17. februarja t. l. ob 9. uri dop. v izbi št. 2 dražba zemljišča vlož. št. 64 kat. obč. Dedendol, hiša s kletjo in hlevom, kozolec, 2 njivi, travnik, pašnik, vrt in gozd. Nepremičnini, ki jo je prodati na dražbi, je določena vrednost na 2550 K. Najmanjši ponudek znaša 1700 K; pod tem zneskom se ne prodaja.

Izžrebane srečke. Linec: 88, 67, 57, 47, 44. Trst: 38, 66, 71, 30, 8.

LJUBLJANA.

Gospa županja dr. Tavčarijeva je prevzela pokroviteljstvo obrtniškega plesa.

Krščanski socializem v besedi ali ljubeznive razmere v »Vzajemni zavarovalnici« na Dunajski cesti. Na dunajski cesti v Matijevi hiši posluje Vzajemna zavarovalnica strogo krščanski socialni zavod. Žal, da ti blagoslovi nič ne upliva na predsednika, da bi skupno z ravnateljem P. malo bolj »krščansko« ravnala z uradništvom. Dela je veliko — a uradništva malo, da bo pa večji dobiček, zato se priganja uradniško osebje, da dela noč in dan. Podaljšale so se uradne ure in vse osebje mora delati po 9 ur na dan, če potreba pa še več, seveda brez vsake odškodnine za čezurno delo. Pa še več! V tem strogo katoliškem zavodu so zavr-gli cerkveno zapoved: »Spoštuj nedeljo in zapovedane praznike!« Predsednik je izdal ukaz, da mora vse uradniško osebje delati vse nedelje in praznike seveda zopet brez vsake odškodnine. Ali ni to katoliško? Le sluga je izvzet, da agitira za volitve v trgovsko zbornico. Prišlo je že tako daleč, da je rekel sluga zavarovalnice: »Naše uradniško osebje je res suženj, dela noč in dan, petek in svtetik, meni ne bo treba več pisarne pometati, saj ni časa, ko so vsi vedno v uradu.« Ali ni to značilno? Da pa ne vidijo ljudje tega socialnega reda, je predsednik ukazal v okna ustaviti neprozorne šipe kot v samostanu. Dalje ukazal, da morajo biti vrata na cesto ob nedeljah in praznikih zaprta, uradništvo mora pa skrivaj hoditi skozi vrata zadaj v urad. Če bi bile take razmere pri Židih, joj to bi »Slovenec razsajal, a teh škandalov v lastnih zavodih pa nihče ne vidi. Kje so pa gospodje kanoniki-odborniki tega zavoda? In da je mera še bolj polna, in da je uradništvo š bolj zasluženo, zato vlada v zavodu nič kaj prijazno obnašanje višjega gospoda do nižjih. Veliko dela čez dan, potem čezurno delo — seveda neplačano — in pa še neprijetno ravnanje, dalje ponovne besede: »za kogar ni, naj gre«, gospod predsednik, ali se ne zavedate, da je kruh grenak, vse ravnanje višjih gospodov pa vse drugo kot se imenuje katoliško socialno?!

Varnostne razmere v kemični tovarni. Poroča se nam: Delavstvo v kemični tovarni na delu se že del časa sem pritožuje o nezadostnih varnostnih razmerah v tovarni, a od merodajne strani se noče ukreniti ničesar v varnost delavstva. Pretekli teden je nekega delavca zagrabil stroj in ga skoro popolnoma zmečkal! Preiskava je dognala, da je nesreče kriva malomarnost podjetnika, ki nočejo poslušat delavskih pritožb. Opozarjamo obrtno oblast, da se potruzi enkrat v to tovarno in preskrbi vse potrebno za telesno varnost delavstva.

Delavsko gibanje. Včeraj se je z južnega kolodvora odpeljalo v Ameriko 12 Ogrov, nazaj je prišlo pa 70 Hrvatov in 10 Slovencev, 12 tesačev se je povrnilo iz Ogrskega.

Popihati jo je hotel. Sinoči zvečer je prišel v trgovino M. K. na Kolodvorski ulici mož, ki je hotel pred svojim odhodom v Ameriko še nekaj nakupiti. Trgovca je spoznal v njem svojega dolžnika, od katerega je hotel imeti denar za svoj dolg. Leta pa ga je hitro in skrivoma izročil svoji materi, ki je bila z njim v trgovini, naka se je vnel hud prepir, katerega posledica je bila ta, da je dotični »Amerikanec« vlak zamudil.

Izgubljeno in najdeno. Marija Gerstnerjeva je izgubila denarnico s srednjo svoto denarja. Delavec Jožef Ferenčak je izgubil 27 K denarja. — Posestnik Jakob Kastelic je izgubil denarnico z 20 K. — Trgovski sodrtnik Feliks Perc je izgubil Ježovšek je našel niklast ščipalnik.

Umrli so v Ljubljani: Zofija Beglez, posestnikova hči, 17 dni, Illova 6. — Gregor Grošelj, zasebnik, 27 let. — Ivan Jeglič, dninar, 47 let. — Rudolf Zajec, posestnikov sin, 36 let, vsi trije Radečkega cesta 11. — V deželni bolnici: Matija Ulčar, poljski dninar, 61 let. — Peter Sitar, posestnik, 55 let.

Tuji v Ljubljani. Dne 11. svečana: Ivan Kovačič, trgovec, Buzet. — Karel Vidmar, trgovec, Bovec. — Vinko Aljancič, trgovec, Cerklje. — Fr. Omejc, posestnik, Ilir. Bistrica. — Janko Ravnik, Borovlje. — Josip Pelikan, fotograf, Brežice. — Anton Skala, učitelj, Vipava. — Urban Horvat, knjigar, Mikolič, posestnik, Novo mesto. — M. Machar, trgovec, Varšava. — K. Martens, Hamburg. — V. Kalan, cand. prof., Straža. — Jaromir Dolenc, teh. uradnik, Milanov vrh. — Kleinercher, Kurzthaler, Molitzner, Zorčič, Domžale. — Jakob Dereani, trgovec, Žužemberk. — R. Grünwald, inženier, Reka. — Grof Pejačević, Herman Groß, ravnatelj, Dunaj. — Fr. Rozman, Trst. — S. Jahn, ravnatelj, Goričane. — Ana Jungkunz, tov. soproga, Dol. — J. Jonke, župan, Mozeli. — G. Eger s soprogo, industrijec, Železniki. — A. Trappen, ravnatelj, Sopraga, Jesenice. — I. Miklič, gostilničar, Kočevska Reka. — A. Krenner, tovarnar, Škofja Loka. — Andrej Platiša, posestnik, Ko-privnik. — Fran Smolnikar, posestnik, Kamnik. — Anton Zupan, posestnik, Mengeš.

Opozarjamo sl. občinstvo na današnji maškarni ples, ki se vrši danes zvečer v gostilni »pri Leonu« v Florjanski ulici.

Kinematograf »Ideal«. Spored za torek, dne 13., sredo 14. in četrtek 15. februarja 1912: Tri-polis. Vojni posnetki. Serije: XII. XIII. XVI. XVII. XVIII. XVIII. a XIX. in boj pri Bir-Tobrasu. Velezanimivo; 8 serij. — Dolgost filma čez 1400 metrov. Predvaja se poldrugo uro. H koncu tega izbornega sporeda sledi še velekomična učinkovitost: Maks (Linder), žrtve bordskega vina.

V soboto, 17. febr. učinkovitost Nordiskfilm Co. »Življenska laž«, senzacijska drama in »Poročni večer« veseloigra; velekomična učinkovitost prve vrste.

Vremensko poročilo. Dne 12. februarja t. l. Stanje barometra v mm: 728.4. — Temperatura v C°: 4.4. — Vetr: Sl. ssvzh. Nebo: del. jasno.

DRUŠTVA.

Sokolski telovadni odsek »Moste« pri Ljubljani naznanja svojo predpustno veselico spojeno z igro »Trije tički«, burka v dveh dejanjih, ki se vrši dne 18. februarja t. l. v Predovičevi restavraciji p. d. pri Miškotu na Selu. Ker bo nudila ta prireditev vsakomur dovolj razvedrila in zabave se prosi sl. občinstvo da se v največjem številu odzove. Odbor.

Za Ciril-Metodov obrambni sklad so se nadalje prijavili: Moška in ženska podružnica družbe sv. Cirila in Metoda v Postojni, plačala 200 K. — Gojenci otroškega vrta na Vrdeli pri Trstu, nabrali po vinarju in poslali družbi 200 kron.

PROSVETA.

Iz pisarne slovenskega gledališča. Danes v torek Viktorja Parme izvirna opereta »Caričine amakonke« (za par-obonente). — V četrtek Dvofakova velika opera »Rusalka« (za nepar-obonente).

»Domače ognjišče«, list za tarše in vzgojevalce slovenske mladine, prinaša v svoji prvi letošnje števil. sledečo vsebino: 1. Zanimiva knjiga, 2. Snujte gospodinske šole. 3. Duševna vzgoja, 4. Listek, 5. Domači zdravnik, 6. Dopi-si, 7. Drobtine. — Posebno zanimiv je dopis »Duševna vzgoja«, ki razpravlja o vzgoji otroka in opisuje razvoj dojenja, otroka v drugem in tretjem letu. Dopis se nadaljuje. List izhaja že šesto leto in je dobil letos novo moderno obliko. Naroča se v Učiteljski tiskarni v Ljubljani in stane letno 2 K 50 vin. Toplo priporočamo!

Bira.

Kakor premišljam delovanje naših klerikalcev, jasno in jasneje mi je, da hočejo za vsako ceno zatreti veljavo duhovščine. Peglejmo 25 let nazaj: kolika sprememba! V prahu vidimo sedaj omadeževano škofovo premo-st, oskrunjen je duhovniški decorum, brez ugleda čisto sovraženi so oni, ki so se preje častno pozdravljali in se jih je nazivalo iskreno: prečastiti. To je storila nesrečna politika, ki je uporabljajoč sopolmoč duhovnikov le-te nasilno potegnila v svoje deročje valove in jim vzela krasni nimbus duhovniški. Ali klerikalcem se duhovniki še ne zde zadosti ponižani: navezani naj bodo na biro, gospodarsko zavisni od ljudske naklonjenosti in samovoljnosti. Državni in deželni poslanec Jaklič je stavil ta predlog, stavil ga pa ni za se in za svoje tovariše, naj bi se določila bira tudi učiteljem za plačo. G. Jakliču bi svetloval še posebej, naj si nabavi vino kolektorno in naj je tudi sam pije. bo skušal, kaj so »podrte peči«. Ker nisem jurist, ne razpravljam o biri s pravnega stališča, govorim s praktične strani in kakor je »otovo, da je dostojnemu duhovniku bira zoperna, tako je tudi

kmet zoper biro.

Bira je kmetu breme, zelo občutno breme. Omeriti jo mora v blagu in naj jo vzame, kjer hoče. Kot bira je zapisano v nekaterih krajih predivo; kaj pravite g. Jaklič, kje naj kmet predivo dobi, ko se lan skoro ne seje več? V zadnjem času sta bili dve nenavadno slabi letini za seno. Kdo bi si v tem kritičnem času upal vzeti bednemu kmetu le eno naročje mrve? L. 1910 niso pridelali mnogi vinogradniki prav nič vina, imeli pa so stroške z obdelovanjem, kakor ob dobri letini. Vино-gradnik se je zadolžil in celo leto stradal. Kdo bi bil tako krut, da bi zahteval, naj revni človek kupi tisto mero vina, ki jo je dolžan za biro? Pride huda posebljina, ali pogubna toča, vsi pridelki so uničeni. Drž. odpíše davke in dovoli podporo v denarjih, ali v blagu, bira se iz-tirja. Da, ta nesrečna bira je prav ob slabi letini težko breme, ker je podvojena, potrjena in to takrat, ko je kmet v največji stiski. Kadar se stavi biri cena, za kakršno se potem bira ušteje v duhovniško plačo, zahteva duhovnik najnižjo ceno zato, da se mu do-loči tem višje dopolnilo plače. Ko pa kmet bire v blagu dati ne more, se ne sprejme od njega tista zapisana cena, marveč cena tržna in tako je kmetova beda duhovnikova korist. — Bira je krivično odmerjena. V nekaterih župnijah ni nikake bire, nekateri duhovniki pa dobivajo od svojih župljanov celo plače. Ti poslednji plačujejo torej svojega dušnega pastirja več ali manj sami, plačujejo na tudi za druge duhovnike, ki jim državna blagajnica plačo dopolnjuje, v primeri z davčno tangen-to. Kako krivično je določena bira celo v isti občini! Tu se ne ozira na porednost zemlje, marveč samo na to, ali je vrednost cel grunt, pol grunta itd. Gruntar Stajarec na Vodica-h plačuje 12 K 88 v direktnega davka, plačuje pa biro za celo zemljo, ki pa znaša več, kot pravi davek, njegov sožupljan plačuje 22 K 54 v direktnega davka, je pa le polzemljak in daje pol bire manj, kot Stajarec. Kdor daje biro v St. Lambertu, mora pripeljati tudi voz drv za kurjavo. Drva so uračunjena voz po 50 v; koliko pa stanejo kmeta! Za biro se da bukovka, gladka debla, ki jih kmet mora na dobro naloženem vozu pripeljati do župnišča. Ta drva so vredna v gozdu 2 K, napravljanje stane čez 2 K, vožnja pa morda 4 K in še več. Kako se bira pobira! Duhovnik najme ljudi, ki gredo z vrečami od hiše do hiše. Pridruži se jim tudi sam in deli otrokom, malim in odraslim, svete podobice. Duhovnikova navzočnost upliva na kvaliteto in kvantiteto bire, njegovi najemniki pa, hoteč se mu posebno prikupiti, postajajo včasih naravnost nasilni z neopravičeniimi svojimi zahtevami. Jaz sem se ude-

ležil bire enkrat in bi se je ne hotel nikdar več, tako se mi je gnusilo. Da, bira je za kmeta zoprno, neznosno breme. In ker hočejo klerikalci za večne čase na kmeta to breme intabulirati, spoznal bo te svoje »dobrotnike« po njihovih delih poslednji hribovski bacek in ob prvih volitvah z njimi obračunal. Vsak kmet ki je razsoden in samostojen, mora reči: »proč z biro!«
Župnik A. Berce.

Najnovejše vesti, telefonska poročila.

BRAMBNA REFORMA.

Dunaj, 12. februarja. Med avstrijsko in ogrsko vlado se je v vprašanju brambne reforme dosegel popoln uspeh. Ogrski ministrski predsednik grof Khuen je danes konferiral z grofom Stürgkhom in ogrskim finančnim ministrom Lukascem, nakar ga je sprejel cesar v daljši avdijenci. Popoldne sta Khuen in Lukacz odpotovala v Budimpešto. V sobotni seji ogrskega državnega zbora bo Khuen poročal o rezultatih svojega dunajskega pogajanja.

PARLAMENTARNO.

Dunaj, 12. februarja. Za ponedeljek je sklicana seja finalnega odseka, kjer se bo začela generalna debata o finančnih predlogih.

Dunaj, 12. februarja. Pododsek za kolonstvo dalmatinskega odseka je imel danes v trgovskem ministru sejo v kateri se je sklenilo urediti kolonsko vprašanje v Dalmaciji postavnim potom. Poljedelsko in justično ministarstvo predloži v prihodnji seji načrt takega zakona.

AEHRENTHAL.

Dunaj, 12. februarja. Stanje obolelega zunanjega ministra je jako resno in ni izključena katastrofa.

Dunaj, 12. februarja. Danes po Khuenovi avdijenci pri cesarju so bile razširjene vesti, da bo Khuen Aehrenthalov naslednik. Iz informiranih krogov se pa te vesti dementirajo ter se splošno imenuje sedanji skupni finančni minister Burian kot bodoči avstrijski minister zunanjih zadev.

IZPRTJE DELAVSTVA V BUDIMPEŠTI.

Budimpešta, 12. februarja. Družba za železno industrijo v Budimpešti je sklenila odpuštitvijo vse svoje delavce v peštanskih tovarnah. Med delavstvom vlada veliko ogorčenje.

DEMONSTRACIJE V MOSTARJU.

Mostar, 12. februarja. Danes se je vršil pod predsedstvom župana velik shod proti investicijskim predlogom in proti zakonu o prihodninskem davku. Shod je bil tako buren, da ga je moral vladni zastopnik predčasno razpuštitvijo. Po shodu je prišlo v mestu do velikih demonstracij.

NEMŠKI DRŽAVNI ZBOR.

Berlin, 12. februarja. Vsak sporazum med strankami glede volitve predsednika je izključen; kakor se v zadnjem času zatrjuje se narodni liberalci vzdržijo volitev.

KITAJSKA REPUBLIKA.

Peking, 12. februarja. Z današnjim dnem je Kitajska uradno proglašena kot republika. Danes izidejo trije edikti, v prvem se naznanja, da je dinastija odstavljena in proglašena republika, v drugem se poziva prebivalstvo k miru, v tretjem se pa naznanja, da sestavi ministrski predsednik Juanšikaj v dogovoru z republikanskimi voditelji novo republikansko vlado.

RAZNO.

Baeblova bolezen. Berlin, 12. februarja. Kakor je znano, je vodja socialne demokracije nevarno obolel. Včeraj se mu bolezen toliko zboljšala, da se je nadejati, da bo v kratkem okrevaj.

Stavka nemških premogarjev. Berlin, 12. februarja. Kakor poročajo listi, izbruhne spornosti na Nemškem stavka premogarjev. Ta stavka bo inscenirana samo zategadelj, da se izkažejo simpatije angleškim premogarjem.

Slovenci v Ameriki. V Gary, Ind., je pri lovu na veverico padel z drevesa Slovenec I. Lahkar in se ubil. Pokojnik je bil rojen v Zalini na Dolenjskem. Zapuščena žena s tremi nedoračnimi otroci, od katerih najstarejši je šest let. Star je bil 31 let. — V Robbinsu, Sta., Pa., je utonil v tamošnji reki pod ledom, ki se mu je udril, Slovenec Franc Šusteršič. Raniki je doma iz Drškov pri St. Petru na Notrajskem. V Clevelandu je ubilo v tovarni Slovenca Ivana Peruška. Pokojnik je bil doma od Velikega vrha pri Rakeku. V Ameriko je prišel pred 11 leti. Bil je neoženjen. — V Kansas City, Kans., je padel po stopnicah in se ubil Slovenec P. Muhor. Pokojnik je bil doma iz vasi Predgrad pri Črnomlju in je bil v Ameriki 20 let. — V E. Helena-Great Falls, Mont. se je tamošnji topilnici ponesrečil Slovenec Viktor Mavrinac. Bil je doma nekje na Primorskem.

Napoleon I. in maškarade. Napoleon I. je rad obiskoval maškarade, ki so se priredile na dvoru, prišel pa je vedno maskiran. V takih slučajih je popolnoma pozabil na svoj položaj in se zabaval prav neženirano. Ker pa je cesarja vsakdo spoznal po njegovi postavi, tedaj je moral slikar Isabey, ki je bil enake postave kakor Napoleon in ga znal tudi dobro oponašati, nastopati vedno isti maski in igrati njegovega dvojnika, ter vzbujati kolikor mogoče veliko pozornost. Napoleon sam je vstopil navadno skozi kaka stranska vrata neopaženo v dvorano in se pomešal v družbo, Isabey pa je prišel navadno v spremstvu dvornega maršala Duroca, ali pa kakega drugega dvornika. Največja zabava Napoleonu je

bila, da je pripovedoval kaki dami v njeno popolno presenečenje kake najtajnejše pikantije, o katerih je zvedel po svoji policiji. Ali včasih je naletel tudi slabo. Nekoč je pripovedoval take stvari soprogi svojega dvornega prefekta; ta ga nekaj časa poslušala, a nato zakriči na ves glas: Tukaj je človek, ki bi ga morali postaviti skozi vrata, ker se je gotovo z ukradenim vstopnico priplazil sem! Tudi drugi ljudje so hitro spoznali kdo je ta človek, ki je ukradel vstopnico. Tudi v najpešnejšem vrvenju je ostal Napoleon vedno vojak, tudi na maškeradah je upravljal svoje vojaške in državne posle. Velikokrat se je spomnil na plan svojih vojaških načrtov, padla mu je na um kaka nova taktična poteza, prvega častnika, ki ga je zagledal, poklical k sebi, pa naj je plesal ali se zabaval s kako damo in mu odredil svojo nalogo, navadno je moral tak častnik takoj odpotovati na bojišče. To se je zgodilo polkovniku Lejeuneju, ko se je ravnokar najbolj zabaval s svojo damo; Napoleon ga pokliče k sebi in še tisto noč je moral v važni vojaški misiji odpotovati v Španijo, kjer so ga vneli Angleži. Koliko oficirjev pa, ki jih je Napoleon iz plesišča poslal na bojišče se sploh ni vrnilo nazaj! Sovražna krogla je v resnejšem plesu končala njih nalogo in tudi življenje.

Odgovorni urednik Radivoj Korene.
Last in tisk »Učiteljske tiskarne«.

Žitne cene v Budimpešti.

Dne 12. februarja 1912.

Termin.

Pšenica za mesec april 1912	za 50 kg	11 92
Pšenica za mesec oktober 1912	za 50 kg	11 11
Rž za mesec april 1912	za 50 kg	10 66
Koruzza za mesec maj 1912	za 50 kg	9 06
Oves za mesec april 1912	za 50 kg	10 39

Zahtevajte „Dan“ po vseh gostilnah, kavarnah, brivnicah, bralnih društvih in čitalnicah!

Mali oglasi.

Beseda 5 vinarjev. Najmanjši znesek 50 vinarjev. Pisanim vprašanjem je priložiti znamko 20 vinarjev. — Pri malih oglaših ni nič popusta in se plačujejo vnaprej znanjuj inserenti v znakah. Zaključek malih oglasov ob 6. uri zvečer.

Izurnjene šivilje sprejme takoj Roza Medved.
Mestni trg št. 24. 130—2

Gostilniške prostore

s koncesijo

se odda v najem za majev termin na Turjaškem trgu št. 1., bivši »Katoliški dom«. Vpraša se istotam v gostilni, ali v pisarni Filipa Supanciča, Šubiceva ulica 5. 110

Del. glavnic:

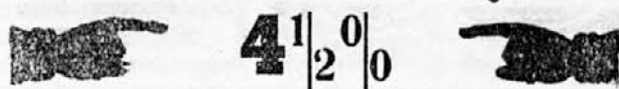
K 8.000.000. Ljubljanska kreditna banka v Ljubljani. Rez. fond nad K 800.000.

Stritarjeva ulica št. 2, (lastna hiša)

Podružnice v Splitu, Celovcu, Trstu, Sarajevu, Gorici in Celju.

Sprejema vloge na knjižice in na tekoči račun ter jih obrestuje od dne vloge po čistih

4½%

— 96 —

stara osem let, je za trdno mislila, da je rojena v hiši Champdivers. Prilagodila se je bila popolnoma. Margarita je bila njena rednica, vojvodinja njena lepa botrica, Honoré Champdivers pa njen stari oče. Stari vojak je imel dekletce od dne do dne rajši, srce se mu je tajalo, v ljubezni in pozabil je celo na lov!

Ko je Odette izpolnila dvajseto leto, jo je vzel v šolo: učil jo je jahati, obvezovati rane in pripovedoval ji je storije o vojskah. Odette je poslušala na vso moč rada in starec je bil vedno ves v ognju za njo.

To je vse, kar bi mogli povedati o tej zagonetni osebi, ki jo zgodovina imenuje Odette de Champdivers. Njena detstva leta so srečno potekala. Ko je dopolnila šestnajst let, je predstavljala tip čiste, idealne lepote, s svojimi plavimi lasmi, zvezano z nežnostjo polti, z mehкими sanjavimi očmi in z milobo svojega smehljanja. Ljubila je cvetlice in živali; njen glas, tako poročajo kronisti, je segal v dušo...

Taka je bila Odette de Champdivers ali Roselys d' Ambrun, kakor jo blagovoli imenovati bralec, v sredi leta 1407.

Nekega dne, meseca julija tega leta, so se začeli proti poldnevju pred pristavo rezki kriki, hropenje davljene živali, neke vrste tuljenje, ki je bilo vse preje kakor človeško in spričo katerega je Champdivers oledenel. V diru se je gnil iz hiše: pred vrati se je bila vstavila tropa velikašev in eden izmed njih mu je kriknul:

— Žuri se, pripravi se sobo!

V sredini teh imenitnikov, držan od dveh atletičnih služabnikov, ki so nosili na prsih grb

Pri političnem dnevniku „DAN“ je zasesti še eno stalno mesto

sourednika.

Ponudbe s pogoji do 20. t. m. na lastništvo lista.

Kupi se takoj že rabljen

pisalni stroj.

Ponudbe na „Učiteljsko tiskarno“.

Ker se pride dandanes pri hudi konkurenci do denarja le potom

dobre reklame

svetujemo vsem, ki hočejo kaj kupiti ali prodati, ali ki iščejo službe, da naj inserirajo v izbornem in zelo razširjenem slovenskem neodvisnem dnevniku

„DAN“

ker ima to inseriranje gotov uspeh.

Oglase za „DAN“ sprejema po najnižjih cenah „Prva anončna pisarna“ v Ljubljani, Francišanska ulica št. 8, katera daje radevolje tudi vse za to potrebne informacije.

— 93 —

Na južni strani saint-germainskih in peklenških vrat, se je raztezala prijazna dolinica, Val Gérard imenovana. Danes se kraj imenuje Vangirard, ne vemo ali iz pokvarjenosti ali iz blagoslavja. Samostan se je tam nahajal in blizu samostana trdna hiša s stolpiči in obdana z jarkom: pristava Champdivers se je imenovala.

Gospodar te pristave, Honoré de Champdivers je bil mož pri petdesetih letih in dolgo časa pristaš Orleancev; zaradi neke rane pa, ki mu je onemogočila nositi orožje, se je umaknil v ta kraj in lovil s sokoli po dnevi, zvečer pa je pripovedoval pod okriljem peč zbranim dogodbe iz svojih pohodov po Languedoc in po Španiji. Služil je pod Du Gueschinom in boril se je tudi na račun Henrika Transtamarskega.

Honoré de Champdiversu se je odločila Valentina izročiti v oskrbo deklico, ki jo je pobrala v Villers Cotterets. Nekega večera, ko je padala noč na prostorno a mirno pokrajino in je valžerski zvon razlival svoje melanholične zvoke po svetem miru, je vstopila vojvodinja z Roselys ob roki v hišo, ki je bila v hipu vsa pokoncu vsled tolike časti. Stari Champdivers je plakal veselja in nesel lastno-ročno bakljo v veliko dvorano. Služničad je bila odslovljena in Valentina je pričela s čuvstvenim povdankom, kazoč na Roselys govoriti:

— To dete nima niti očeta niti matere. Ker sem jo vzela sem se zavezala že s tem, da bom čuvala nad njenim blagom. V orleanski palači bi ne bila na varnem; tukaj pa sem si

Hiša Saint-Pol.

24

